

Kristallikotilo

Större kristallsnäcka

Vitrea crystallina

Uhanalaisuusluokka (IUCN): silmälläpidettävä (NT)

Luonnehdinta

Kristallikotilo on pieni maalla elävä nilviäislaji. Kiekkomaisen kuoren leveys on aikuisella 3–4 mm ja korkeus 1,4–2,1 mm. Kuori on sileä, melko ohut, hyvin läpikuultava ja eläin sen sisällä vaalean ruskea. Kuoressa on täysikasvuisilla 4,5–5 tiukasti ja tasaisesti kiertynyttä kierrettä. Kierteistä uloin on päältä katsottuna 1,5–2 kertaa edellisen kierteen levyinen.

Kuoren yläpuoli on hyvin tasainen, laakean kupera, kärki on vain aavistuksen koholla. Alapuolelta kuori on sileä, tasaisesti pyöristynyt ja kuoren keskellä on hyvin pieni napa. Kuoren suuaukon sisälaitaa voi täysikasvuisilla yksilöillä, kalkkipitoisissa ympäristöissä kiertää ohut kalkkipaksunnos, joka saattaa kuultaa kuoren läpi. Suuaukko on hieman leveämpi kuin korkea ja alalaidastaan tasaisesti pyöristynyt.

Kristallikotilo muistuttaa hyvin paljon litteäkristallikotiloa, joka on pienempi (max 2,5 mm leveä) ja litteämpi, kierteet ovat tiukemmin kiertyneet. Litteäkristallikotilon napa on suhteessa hieman suurempi ja sen uloin kierre on alle 1.5 kertaa edellisen levyinen. Suuaukko on litteäkristallikotilolla kristallikotilon suuaukkoa kapeampi ja alapuoli litteämpi. Nuoria kristallikotiloita ja litteäkristallikotiloita on hyvin vaikea erottaa toisistaan.

Elinympäristö ja levinneisyys

Kristallikotiloita esiintyy meillä Etelä-Suomessa ja Ahvenanmaalla. Pohjoisimmat havainnot ovat Pusulan ja Vihdin seudulta. Kristallikotilot elävät varjoisissa tai puolivarjoisissa lehtomaisissa sekametsissä, etenkin haavan, pähkinäpensaan ja lehmusten tyvien sammalissa, karikkeessa ja maapuilla, samoin kun lähteikköjen ja lettojen sammalikoissa.

Nykytila ja uhkatekijät

Tiedossa on parikymmentä kristallikotilon esiintymää. Soveliaita elinalueita uhkaa lehtojen kuusettumien, metsänhakkuu ja ojitukset.

Hoitosuosituks

Kristallikotilon tunnettujen esiintymien elinympäristöt tulee säilyttää ennallaan, estää lehtojen kuusettumista ja palauttaa ojitettujen lähteikköjen, lettojen ja niiden lähiympäristön olosuhteet luonnollisemmiksi.

Lähteet

Koivunen, A., Malinen P., Ormio, H., Terhivuo, J. ja Valovirta, I. 2014. Suomen kotilot ja etanat. Opas maanilviäisten maailmaan. Hyönteistarkkailu TIBIALE Oy. 376 s.
Lajitietokeskus 2021. Kristallikotilo Lajit | Suomen Lajitietokeskus
Större kristallsnäcka - Artbestämning från SLU Artdatabanken (artfakta.se)

Kuvat: O. Gargominy CC-BY-SA

